

Ganz Izrael Esküvője

A kép 1927-ben készült, a férjem egyik testvére, Ganz Izrael és Davidovics Dóra házasságkötésekor. A kép jobb szélén áll a férjem, mögötte az egyik bátyja, Herman. Balról a második szakállas úr az örömapa, Ganz Salamon, az előtte álló kislány Ganz Regina.

A férjem családja, a Ganz család Maroshévízről származott [Maros-Torda vm., Trianon után Romániához került]. Mindig azt hallottam, hogy a pogrom elől menekültek valamikor az első világháború alatt. Heten voltak testvérek, négyen még ott születettek, a férjem 1917-ben már Makón [Csanád vm.]. Makón nagyon vallásos volt a hitközség, és ők is már három-négy évesen éjszaka mentek a héderbe tanulni. Előbb tudtak jiddisül, mint magyarul, mert otthon így beszéltek.

Amikor a hetedik gyerek másfél éves volt, újból terhes lett az édesanyjuk, és azt mondta a rabbi, hogy nem szülheti meg a nyolcadik gyereket, mert gyereke lehet, hogy lesz, de ő nem. És akkor egy bábaasszony elvette, és szegény vérmérgezésben nagyon rövid idő alatt, egy-két nap alatt meghalt. A család lelke és anyagi bázisa az anyjuk volt. Vegyeskereskedésük volt, ahol mindent árultak, és mikor meghalt az anyjuk, vége volt a jólétnek. Az apja, Ganz Salamon kárpitos volt, nem tudott üzletelni, hadikölcsönbe fektette a pénzüket, tönkrementek, és ott álltak egy fillér nélkül. Ott maradt a hét gyerek árván. De az 1905-ben született legidősebb már húsz éves volt, a következő tizenhét, úgyhogy a nagyok nevelték a kicsiket.

Mielőtt szegény anyósom meghalt, meghagyta az urának, hogy nősüljön meg. Elég hamar elvett egy másik nőt Máramarosszigetről. A faluból, ahonnan eljöttek, egy asszony megözvegyült a háborúban, azt ajánlották, és azt vette el. Nem volt egy kedves nő, nem ragaszkodott különösen a gyerekekhez, de nem is bántotta őket. Cili néninek hívták. Később a legidősebb fiú, Izrael feleségül vette Cili néni húgát, Davidovics Dórát.

Izrael 1907-ben született Maroshévízen. A feleségét és a gyermekeit (Jolika tizennégy, Magdika nyolc, József hét, Eszter négy éves volt) Auschwitzba hurcolták, és ott pusztultak el 1944-ben. Izrael Günskirchenből hazajött, 1946-ban feleségül vette Berkovics Helént, majd 1957-ben kivándoroltak Izraelbe.